

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt.

Előfizetéseket és hirdetési díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben.

Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.

Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett 2. sz., az emelet hátsó részében.

Hirdetési díj: 6t hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a szerkesztőség, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 14 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyilvált sora 20 kr.

A „KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY“

1872 szeptember 1-jétől mindennap egész nagy iven jelenik meg; előfizetési díj 1872 szeptember-decemberre 4 forint oszt. ért.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizető után tisztelet-példánnyal szolgálunk.

A „Kol. Közlöny“ eredeti távsürgönye.

Felad. Pesten, sept. 4-én, 6 ó. 22 p.
Ert. Kolozsv. 4-én, 8 „ 15 „

A trónbeszéd kiemelve, hogy a közjogi kérdések megoldása biztos alpra helyezte országunk alkotmányos életét, megadta a nemzetnek a módot mind szellemi, mind anyagi jóléte kifejtésére — mi ezen országgyűlés feladata, egyszerűen regisztrálja a teendőket ugymint: felsőház szervezése; választási törvények javítása; a főváros és a Királyföld rendezése; a törvényhatóságok arra képesítése, hogy közigazgatási költségeikről önmaguk gondoskodhassanak; az igazságszolgáltatásra nézve alaki és anyagi törvényeink hiányainak elhárítása; a büntető törvénykönyv s a polgári és büntető eljárásra vonatkozó törvényjavaslatok; sajtótörvény revisioja; a közoktatási ügyek tovább fejlesztése; a kolozsvári egyetem; a Ludovica academia; a bánya-kereskedelmi törvényjavaslat; erdőségi viszonyok szabályozása; a vasut-vonalok összeköttetése dél-kelet felé; a közadók arányosabb felosztása; az alföldi vízkárosultak iránti törvényjavaslat; a védrendszer-törvény revisioja; a határvidékek polgárosítása folytán annak közigazgatási beosztása; végre hangsúlyozza a külföldi hatalmasságokkal való barátságos viszony fennállását sőt megszilárdulását.

Önkormányzati szervezkedésünk!

Jól emlékszem, e hó elején egy éve mult, mióta Belügyminiszterünk Kolozsvár városát is az újraszervezkedés előkészítésére utasította. E szerint elég korán ébresztettek fel a munkára, s ha még sem végeztünk maig önkormányzatunk ügyében, ennek lehetnek mások is az okai, de a főresz mindenesetre minket polgárokat illet, kik a közöny böcsőjében a mesterek szavára esküdözés és aluszékonyság karjain ringatva ismét szépen elaludtunk; pedig mire bajos álmólásainkból fölserkentünk, ismét mi kiáltandjuk első: ez nem jól történt! ez tovább így nem maradhat! ezen okvetlen segitenünk kell! — csak hogy akkor, már késő lesz minden, eső után fel is vehetjük, de okosabb letenni a köpenyeget.

Egy szabad állam polgárait az öntevékenység, az erélyes cselekvés kitartó munkássága különbözteti meg a despotá államok pénzzel és vérrel vakon, hallgatagul adózó lakosaitól; amazok tisztelik a törvényt s az ennek korlátai közt mozgó kormányt, hanem keblü ügyeikben nem várnak — a minthogy nem is várhatnak — a kormány, a parlament kezdeményezésétől, hanem számba véve helyi körülményeiket, szükségüket, megfigyelve a polgárság közhangulatát, szabályosan alkotnak, fokról fokra hozván létre belső szervezetük művének egészét, melynek alapján és oltalma alatt a város polgárai élvezhessék az önkormányzat áldásait, azokat ültetvén a közigazgatás és vagyonkezelés székébe, kiket képességeik és érdemeiknél fogva emel vállára a közbizalom. Ez állapot megvalósításában az alkotmányos polgárságnak öntudatosan, erélyel kell eljárni; hiába várjuk e részben bár honnan a sültgalambot, sőt a szervezés után

kitörő békétlenkedési hangok is csak pusztában elhangzó szavak lesznek, melyek az ügyet mit sem lendíthetnek.

Ezt kellene, t. polgártársak! e pillanatban megfontolnunk; mert azzal, hogy itt-ott raisonnírozunk, avagy talán épen személyeskedünk, egy szemernyit sem javítunk városunk jelen árvaságra jutott állapotán; itt tenni, tömörülni kell azok körül és azok után indulni, kik városunk javát szívükben hordják, s közügyeink beható ismereténél fogva tájékozni tudnak arra nézve is, melyik a jobbút, melyik vezet biztosabban célhoz.

Az ugynevezett 40-esek eddigi eljárását különösen, sőt az általuk készített munkálatoakat is sokan — mondhatnám a polgárság többsége, rosztalja; az elhatározó nagy szám mindenfelé méltánnyal szól a 36-osok ismert küzdelméről, s meg van győződve törekvésük helyes irányáról, az általuk kijelölt úton elérhető eredmény üdvös voltáról.

De hát akkor miért nem sorakozunk egy emberként azok körül, kik csak szemességre intenek; kik rég elmondák nekünk, hogy városunk sorsa kezeinkbe van letéve, s olyan lesz az, milyenné mi teendjük; kik megismertették velünk már jól ismert s a miniszter által is legfőbb elveiben méltányolt és elfogadott munkálataitban azt, hogy a közeli képviselőmegválasztás által oly fontos esemény hajtatik végre, melyet azután hosszú ideig semmiféle hatalomnak sem állandó módjában módosítani, avagy épen megváltoztatni, miután az új törvények értelmében a jövő képviselőválasztandja meg azokat, kik 6 éven át városunk javára vagy kárára fognak sáfárkodni a mi megbízásunk folytán, a szerint, a mint értelmes polgárokhöz illőleg nyílt szemmel, multa és jövőre tekintve, választók meg képviseletünk azon 53 tagját, kiket nem a törvényadta legtöbb adófizetés joga vezet be a képviselet termébe és tagjai közé. Ez eszmével kellene ám t. polgártársak! lenyugodnunk, fölébrednünk.

A dolgok így állapotában ugyan miért rakjuk kezinket elünkbe?

Nem mindnyájan — ezt a feleletet hallom; a néhai ismét feltámasztott 40-esek már készek terveikkel, csak a kivitelre alkalmas pillanatot lesik most. Annál rosszabb reájuk nézve; de még rosszabb lenne reánk nézve, ha e szárnyaló hír dacára is tovább vesztegelnénk; meg egy alig számbavehető kisebbségre is szögény, ha csak úgy kurtán elűtik rajta a port — hátha ezt Kolozsvár polgárainak nagy többségével akarná valaki megkísérteni, sőt e próbája sikerülne is — mit mondana rólunk egész Magyarország?! Tájékozuk magunkat! Ne hunyjunk szemét, midőn legfontosabb érdekeinkről van szó.

Ha azok, kik a város polgársága közikvánatának mellőzésével akarják művetek és magukat reánk tolni azt hiszik, hogy az újraszervezés tavábbra is pártkérdés maradhat, csatlódni fognak — ez az én erős hitem.

A polgárság langymelegségére számíthatunk! Mutassuk meg, hogy ismerjük embereinket, igen teendőinket, s nagyon is megrostáljuk majd azokat, kiket az 53-sak közé bejuttatunk; mert tudjuk, hogy ez lesz a dolgos sarka, s ha az győnge vagy rossz, a felső építmény, bármilyen ékes legyen, kárba vész.

Ezért polgártársaim, nem kutatva azt, mit mesterkednek azok, kik a város közügyei-

ből is pártkérdést csinálnak, a közügyetértés újfát előre bevágván, mi, gondolkodó polgárokhoz illőleg állapodjunk meg jelöltjeinkben, s válasszuk ki jóelőre azokat, kiket méltóknak tartunk arra, hogy 6 évig városunk képviseletét képezzék, nekünk tanácsot és polgármestert adjanak, életérdekeink felett határozzanak; jól nézzük meg, kik képesek, érdemesek e szép elhivatásra, s ha egyszer megállapodtunk ebben, el ne tántorodjunk, hanem haladjunk a jobb utra, a mely a régi nem lehet, s buzdítsuk erre többi polgártársainkat is, főfigyelmet fordítván arra nézve, hogy a választókerületek tizedei a jelöltjeiket illetőleg kölcsönösen megjegyezzenek; különben a több szavazattal rendelkező tized beviszi a maga embereit — a hozzá kapcsolott többi tizedek meg képviselők nélkül maradnának.

Egy városi egyes polgár.

Országgyűlési tudósítások.

A képviselőház ülése 1872. sept. 3-án délelőtt 10 órakor.

Korelnök: Gubody Sándor.

Korjegyzők: Apányi Albert gr., Lukács Béla, Hedry Ernő, Keglevich Gábor gr., Molnár Antal és Péchy Jenő.

A kormány részéről jelen vannak: Lónyay Menyhért gr., Kerkapoly Károly, Tisza Lajos, Tóth Vilmos, Bittó István, Szlávay József, Pauler Tivadar, Wenckheim Béla b., Pejacevics László gr.

Ghyczy Kálmán: Megérkezett az idejeleni, hogy üléseink megkezdessenek. Azt hiszem, hogy miután a házszabályok szerint a ház legidősebb tagjának kell az elnöki széket elfoglalni; bátran felkérem Gubody Sándor képviselő urat, hogy mint legidősebb tag azokat közt, a kik itt jelen vagyunk, az elnöki széket foglalja el (Helyeslés); s egyszersmind méltóztassék constatálni, hogy kik a képviselőháznak legfiatalabb tagjai, hogy azok a jegyzői szék elfoglalására felszólíttassanak. (Helyeslés.)

Gubody Sándor (az elnöki széket elfoglalván) képviselőház! Törvényes első megjelenésünk napján van szerencsém őszinte örömmel üdvözölni a jelenlevő képviselő urakat ezen helyről, melyre engem nem érdem, nem bízalom hívott fel, hanem egy okmány, mely egyéddel azt constatálja, hogy én már a mult század végén láttam meg a napvilágát. Nem rigyülésre méltó életkor, melyben már a polgár minden törvényes kötelesség alól fel van mentve, kivéve ezt az egyet. Van azonban a társadalmi téren az emberek közt egy elűnye az előhaladott kornak, mely abban áll, hogy az öregséggel természet után járó gyengeség és erőtlenség irányában a fiatalok bizonyos részvétellel viseltetnek, és a gyengéket sok esetben megrovás alá nem veszik. Én ebbe az előnybe fektetem reményemet, és bízom abban, hogy ha a ház tanácskozásai vezetésének rövid ideje alatt betlást vagy hibát követnék el, szíves elnézésben fogok részesülni; és hiszem, hogy én erre annál inkább számíthatok, mert oly székbe fogok ülni, bár rövid időre, mely tükös szék, melyben a legtehetségesebb egyén is a türelemnek, a tapintatosságnak a pártok feletti állásnak és politikai eszélyességnek folytonos szigorú bírálata alatt áll. Magamat kegyeibe ajánlom a házhoz és ismételve kérem, hogy gyengeségem iránt elnézéssel lenni méltóztassanak.

Korelnök: Mint legfiatalabb képviselőket gróf Keglevich Gábort, Hedry Ernőt, Apányi Albert grófot, Molnár Antalt, Lukács Bélát és Péchy Jenőt felhívja a jegyzői szék elfoglalására. (Megtörténik.)

T. ház! Ezennel megnyitottunk jelentőven ki az ülést, van szerencsém a miniszterelnök urnak hozzáam intézett kézírata folytán értesíteni a t. házat, hogy a folyó hó 1-jére egybehívott országgyűlés folyó hó 4-én délelőtti 11 órakor fog 6 cs. és Apostoli kir. Felsége által a budai királyi várak

nagy termében ünnepélyesen megnyitni. Ennek következtében tisztelettel van szerencsém felkérni a t. háznak minden tagját, hogy méltóztassanak minél számosabban ezen órára a várpalotában megjelenni. A kik pedig a szent mise alkalmára is meg akarnak jelenni, méltóztassanak ölem a programot átvenni, hogy annak idejében a szentmisén és később a várpalotában is megjelenhessenek. Ez alkalommal van szerencsém egyszersmind azt is jelenteni, hogy miután a Felsége a trónbeszéd elmondása után elutazik, a ház fogadtatása és a képviselő urak bemutatása majd csak azon alkalommal fog történni, mikor a Felsége utjából vissza fog jönni.

Irányi Dániel: Uram! T. képviselőház! Valamint a mult országgyűlés kezdetén, ugy ez alkalommal is kénytelen vagyok elvtársaim és saját magam nevében kijelenteni, hogy miután az országgyűlés nem Pesten, miként azt az 1848-ki 4-ik t. cz. rendeli, hanem Budán fog megnyitni; miután másodszor a budai várakban, a hol a megnyitás ünnepélye végbemegy, nem, miként azt az 1848-ki 21. t. cz. kívánja, csupán a nemzeti lobogó, hanem fekete sárga zászló is leng; miután végre a magyar országgyűlés megnyitásánál nem csak a magyar király, hanem császári udvari méltóságok is közreműködnek: mindezen okoknál fogva mi a holnapi napon tartandó ünnepélyre el nem mehetünk. (Helyeslés a szélsőhálon; egyes hangok a jobboldalon: Tessék!)

Deák Ferencz: Nem ehhez a tárgyhöz akarok hozzájárulni, mert ez azt hiszem, már be van végezve. Irányi képviselő ur kijelentette, hogy ő, valamint elvtársai nem fognak elmenni a holnapi ünnepélyre. Azt hiszem, hogy erre sem határozatra, sem vitatkozásra nincs szükség. Hanem magára a megjelenésre nézve vagyok bátor egy észrevételt tenni. Én ugy értettem, hogy holnapra a Felsége gyásza fel van függesztve. Tehát nem szükséges, hogy a képviselők fekete ruhában jelenjenek meg. Ezt azért hozom elő, mert többen ez iránt kérdezősködtek.

A másikat, a mit mondani akarok, talán felesleges megjegyezni, de még sem az, ha általában kimondatik, hogy az országgyűlés megnyitása után ismét összejön a ház s a trónbeszéd újra kihirdetetik, a mely alkalommal azt hiszem, hogy határozhatunk a jövő legközelebbi, hihetőleg másnap tartandó ülésről, vagy arról, hogy még az nap mit tárgyaljunk. Az — mint mondtam — okvetlenül szükséges, hogy a trónbeszéd elmondása után itt összejöjünk. (Helyeslés.)

Ezután a jövő ülések határidejének s azok tárgyainak megállapítása iránt történt intézkedés. Az e kérdés felett kifejtett rövid vitában részt vettek: Zsedényi Ede, Péchy Tamás s Madarasz József, míg Deák Ferencz felszólása folytán határozatba ment, hogy az országgyűlés ünnepélyes megnyitása után a képviselőház tagjai délután 1 órakor a képviselőház üléstermében egybegyűlvén, a királyi trónbeszéd meg egyszer felolvastat'k, s ez alkalommal fog a jövő ülése ideje megállapíttatni, — valószínűleg más nap, — melyen a választási jegyzőkönyvek lesznek beadandók. A választások ellen beadott kérvényekre nézve pedig az határozatott, hogy azok a Korelnök által fognak holnap d. e. 10—11. d. u. 4—6 óráig atvétetni.

Az első ülésnek egyéb tárgya nem lévén, azt a Korelnök 3/4 11-kor bezárta.

Legújabb táviratok.

Karlovit, sep. 3. Mollináry tbkot, ki szemleltazasan Zimonyból tegnap ide érkezett, a városi tanács a határon a legünnepélyesebben fogadta s harangzugás és a nép örömrivalgása között kísérté be a városba, mely este fényesen kivilágítottat. Ma a tábornok elutazásakor ismételtettek ugyanazon ünnepélyességek.

Weimar, sept. 3. Wagner Richard és neje tegnap ide érkeztek Liszt Ferencz látogatására s f. hó 19-ig maradnak itt.

Berlin, sept. 3. A császárok itt léte alatti ünnepélyességek programja a következő: Pénteken a császárok kölcsönös üdvözlése, szombaton katonai parádé s diszeb a császári palotában, majd katonai zene s este diszeadás az operaházban. Szombaton a diplomatai testületet mutatja be az osztrák követ Ferencz József császárnak a követségi palotában. Ugyanaz nap reggeli 8 órakor nagy mise a Lajostemplomban. Ezután az egész udvar a vendégekkel együtt Postdamba randul, hol családi ebéd lesz a Babelsberg kastélyban. Majd estély a koronahercegnél. Hétfőn katonai hadgyakorlat s reggeli Spandauban sátrak alatt. Kedden szintén hadgyakorlat. Szerdán a császár névnapján udvari vadászat a vadaskertben Postdam mellett. Este a vendégek elutaznak.

Berlin, sept. 3. Miksa Emanuel bajor herceg ma érkezik ide és a királyi várpalotában vendégszallását. Hg. Gortschakof már megérkezett.

Krakó, sept. 3. A galicziai processiót, mely Czenstochauban indult, a lengyel határon visszatartották.

Bécs, sept. 3. A „N. Fr. Pr.”-nek egy müncheni távirata jelenti, hogy Gasser az új kabinetnek partikularistikus és nem ultramontan jellegű törekszik adni; eddigelé nem sikerült neki a kabinetet megalakítani.

Bukurest, sept. 3. A fejedelemelek egy rendelete felhatalmazza Costaforu ministert, hogy a vasúti összeköttetés tárgyában az osztrák kormányval alkudozásba lépjen és egyezményt köthessen.

Darmstadt, sept. 3. A „Darmst. Ztg.” jelenti, hogy a nagyherceg Hoffmann szövetségi tanács tagot bízta meg a kabinet újraalakításával. Hoffmann a nagyhercegnek Berlinből leendő visszatérésére teljesítendő ezen megbízást.

Berlin, sept. 3. Az orosz császár a trónörökös nagyherceggel és Wladimir nagyherceggel e hó 5-én délután, és az osztrák császár a szász koronaherceggel e hó 5-án érkezend ide. Már több magas rangú ausztriai tiszt érkezett ide. Az idegenek igen nagy számmal érkeznek. Az általános Sedan-ünnepély nem tartatott meg.

A „Times” párisi levelezője augusztus 30-ról következő adatokat közöl: „Most úgy látszik, hogy Thiers nem fog Párisba jönni Hayreben teendő látogatása előtt, mi hihetőleg a jövő hét vége felé leend. A kormány hihetőleg elfogadandja Sables d'Olonna városának ajánlatát, mely egy millió 500,000 fronyt összeget, s a megkívántatott telket ajánlja fel egy ottan felállítandó tüzérségi iskolára. A bányakerületekben történt legutóbbi zavargások óta a hadügyminiszter teljesen felszerelt repülő hadoszlopokat szervezett, melyek képesek lennének

bármely perczben elindulni bármely oly pontra, hol szolgálataikra szükség lenne.

Az európai hadi-gyakorlatok és az olasz hadsereg.

A mostani nyáron s általában a porosz-francia háború óta egész Európában folyó fegyvergyakorlatokról és hadi készülékekről a „Daily News” a következő szép cikket közli.

A legharciasabb és legbékésebb államokban nagy katonai manőverek vannak napi rendben. Míg a kalászszedők még a szántóföldeken vannak és a bőséges aratás alig van eltakarítva a tarlokról, a gyalogság dobaja, a lovasság csörtetése és a nagy ágyuk nyomulása hallható hegyek tetején s tovább a völgyekben. S messze kúnn a sikokon, melyek még tegnap az áldás kalászeitől aranylottak. Az utóbbi nagy európai háború határozottan erős ösztönt adott a katonai szellemnek az egész nyugati világban. Minden nemzet fegyverzetével foglalkozik, megvizsgálja végállomásait, erősíti védelmi eszközeit, versenyezve egymással a hadművészetnek minden segédesszékeiben és gyakorlataiban megkísérelve csatájátekőkben és színes hadmenetekben tábornokaik tudományát és ügyességét s hadseregöknek a sik mezőn való erélyét, kitaratását és fegyelmét. Oly hamis és oly veszélyes az az elmélet, hogy háborút kell indítani, mert ez a tartós béke előzménye.

A háború háborút szül s rettenetes azon urak, fejedelmek felelőssége, kik elsőek egy nemzetközi nyugalmas időszak varázsanak megtörésében, a költők és bölcsök államainak megháborításában s a jó akaratú embereknek arra tanításában, hogy az irigység, gyűlölet és bizalmatlanság gonosz szenvedélyeit műveljék s annak áldozzanak.

Azt gondolta a világ, hogy a „militarismus” atka két vagy három despotikus államnak tulajdonítható s a szabadelvű intézmények terjedése a szurotyokat sarlóká és kaszákká s a kardokat gyümölcstáskák késké és fűrészekké változtatja. Mindazáltal, ámbár még Oroszország is szabadelvűség felő törekszik bizonyos fogig, s Ausztria és Poroszország a parlamentáris formákat és eljárás módokat fogadták el és Olaszország egyesült szabad és alkotmányos országgá lett és Franciaország már harmadszor vette fel legalább is az „ideiglenes köztársaság” címet: a katonai mozgalmak inkább beállott, tevékenyebb és rendszeresebb mint bármely előbbi korszakban, sőt még Nagy Britannia, e tengeri és kereskedelmi hatalom, melyről azt gondolták, hogy mind inkább inkább eltávolodik az európai szárazföldi érdekektől és európai politikájában mind inkább a maga szigetére szorítkozik, még Nagy-Britannia is azt látja, hogy

— Nem bízik a Kutsuk!... felel röviden

Apaffi: — No hát miért tündök, hogy viselje vagy magad adad reá az engedélyt?

— Nem adtam — válaszol Apaffi — de nem is kértő tőlem, mert Bánffy Dénes Magyarországban is birtokos; a magyar királynak is alattvalója s tőle nyerte a kardot és keresztet.

— Hm — hm nem szeretem a dolgot, s nem értem, hogyan lehessen két urat szolgálni; csak hátatok van szokásban az ily kétfelé való léhütökös... no de figyelmeztet a jámbort, hogy máskor ha táboromra jár keresztül, le tegye magáról az ellenséges jelvényeket, melyekben megbőrközik minden becsületes muzulmán!...

— Érttem kegyelmes ur!... válaszol Apaffi röviden, és reménykedvén, hogy talán már vége a bizalmas beszédnek, de Kutsuk folytatja:

— Hát tegnap micsoda gaur pap fordult meg nálad? Mit akart, honnét jött és hová igyekezett?

Apaffi gondolkodik, és azután felel.

— Szentgyörgyi Ferenczet a váci püspököt érted kegyelmes ur!...

— Püspök vagy levita mindegy az nekem barátom! de azt akarom tudni, hogy mi járatban van?...

— Első Leopoldus küldötte. Redánhoz azon izenettel, hogy becsületes föltételek alatt földadhatja a várost!...

— És te bebocsátottad őt?

— Kegyelemességedhez utasítottam, hogy mint szövetségessel közölje szándékát!...

— Hozzám utasítottad, s a gazember nem jelentkezett nálam, de lesz gondom, hogy találkozam vele... megtudtam, hogy az éjen Szalmáról érkezett hatvan muskateros, és beszökött a gaur pappal a városba, feléd kellett hogy beszököjék a vizen keresztül... de ha föld alá nem buvik, megkönnyítetem az ágya szalmáját s dervisekkel őriztetem, hogy a boszorkányos dzsinek bele ne költözzenek!...

Apaffi nagyot sóhajt... bámul... s hűledzik...

Apaffi Apaffi! folytatja Kutsuk — te becsületes ember vagy, de téged sokan reá szednek!...

— Elhiszem! gondolja magában Apaffi — te is szeretnél rászédni... szeretnéd, hogy nagy frissen megostromoljuk Kolozsvárt s aztán bele ülj és basasággá tedd, mint Váradat tevétek!...

hadügyministere, a ki Sir Robert Peelnek volt tanítványa, s kit az ember-lelképásztori filantropistának tartana, azzal foglalkozik Salisbury-ben, hogy megszemléli legióit s a strategia s hadi tactica külföldi nagymestereinek barátságos bírálatát hívja fel csapataira és azok parancsnokaira vonatkozólag.

Minezen combinatioi és szemléi közt a hadaknak és fegyvereknek, melyek színes háború pompáját és ragyogó mutatóványát azon alázatos és csendes földmívelők és szántóvetők közé viszik, rendesen a valóságos háborúnak első áldozatait szoktak lenni, és azon természeti tájék közé, melyek nyugalmukban, egyszerűségükben már úgy látszik, hogy ártatlan jóltehetetlenségük által is egyenesen visszautasítják az erőszakot és vérontást, egy dolgot lehet észrevenni, a mi jobbra fordulást mutat. Bármik legyenek is az elnökök, cancellárok vagy a kabinetek titkos czéljai vagy messzeható tervei, szájjukkal legalább is a béke ügyének adóznak, hódolattal s valamennyien teljes egyetértéssel tiltakoznak, hogy a csapatok, zászlóaljok és századok s magok az ágyuk is a nemzeti önvédelem s nem a nagyravágás vagy támadás eszközei. A nélkül, hogy a kérdésben valami fénypontot akarnánk keresni, némi tökéletlen meglepéssel ismerhetjük el, mint legalább is új biztosítékot nyújtó kárpótlást létezésükért, hogy e rengeteg hadsereg, nagyobb részint, valósággal kevésbé uralkodói gépek s inkább népszerű és hazafias szervezetek, mint 1813 óta voltak. Már a porosz rendszernek legalább is minden esetre megvan ez az üdvös hatása; azonosítja a hadsereget az egész nemzettel, s megnehezíti a fejedelemelek, vagy valamelyik miniszternek a háború rohanást valami családi elégedetlenség, vagy uralkodói dicsőség szorakoztatásáért. Természetesen az, hogy mily fokban fog ez eredmény előidézteni, attól fog függeni, hogy minden egyes nemzet mennyire halad előre a szabadságban, nyilvános intézményeiben és önkormányzatában. De, mint nekünk látszik, az egyetemes katonai szolgálat hatása még Oroszországban sem fog oda irányulni, hogy a csárnak megkönnnyebbitse saját felelősségére, vagy saját dicsőségére háborút kezdeni, a nélkül, hogy számba vennie mennyit áldoz arra népe boldogságából és boldogulásából.

Lehet mondani, hogy az egész német nemzet önként s teljes egy akarattal követte a porosz zászlókat a Rajnán keresztül. Hanem ez azért történt, mert az egész német nemzet tudta, hogy Poroszország ellenségei, mikor hadat izentek, a haza külön oszlására és szétszakadására számítottak és ha a küzdelemben győznek, bizonyosan francia folyamán tették volna a német nemzeti folyót.

Nem szükség Nagy-Britannia és Svájc katonai rendszerére mutatnunk, mint a melyek a tisztán védelmi szervezet példái. Hanem nézzünk Olaszor-

A helyzet valóban kétes és válságos vala; az erdélyi fejedelem részéről sok ovatosságot igényelt, mert nem lévén a béke megkötve Bécs és Sztambul között, mindkét nagy hatalom igyekezett mentől többet hódoltni a szétdarabolt magyar területből, hogy köteendő béke alkalmával a foglalások bevégett tényeknek tekintethessenek.

Aztán — folytatá Kutsuk — az ostromot szerfelett lanyhán folytatod kedves atyámia Apaffi! A türelmemnek is meg van a határa, de angyal vagy birka természetet a gondviselés emberi kebelbe nem öntött, s a fejedelemtől sem kívánja az ember megtagadását, sem a honszeretét, sem a kötelességérzetet. Apaffi midőn a bizalmas beszéd végét remélné, hosszadalmas és kényes tárgy szőnyegre hozatalát látván, kipirosodott; első pillanatban szőhoz jutni nem bírt, de merőn szeme közé nézett Kutsuknak.

Aztán kedves atyámia — folytatja Kutsuk — ha neked nem sürgős Kolozsvár bevétele, nélkülöd is elbárok én véle; ha jól emlékszem Piri basa defterében úgy is a váradi basaság végvárai közé van sorozva Kolozsvár!...

Kegyelemes ur! — szolt ekkor türelmét veszve Apaffi — elismerem, hogy fáradózásaidért hálával tartozom.

Nekem nem tartozol! — vágott közbe Kutsuk — hálával császáromnak tartozol, én csak az ő parancsolatját teljesítettem, midőn Erdély trónjára visszahelyeztelek.

Igen, a nagyhatalmu és fényes dicsőségű császárnak vagyunk alattvalói mindketten, az ő fellegű palástja szögletéhez fogantozunk jó- és balsorsunkban, onnan várva lealáztatást vagy felmagasztalást, életet vagy halált, azért hát becsüljük meg egymást. Azt jól tudod kegyelmes ur, hogy én erdélyi fejedelemségre nem vágytam, azt nem kerestem, de elfogadtam az én örökös uram és császárom parancsolatjára. Kolozsvár nélkül erdélyi fejedelemség nem létez.

Tudod-e, hogy mi a szív az emberi testben? No hát az a főváros az országban. Rabszolgád fog-e csibukkat tölteni neked, ha szívet kivágatad? Ország lesz-e Erdély? becsületes ember fogja-e vállalni a fejedelemséget s a fényes dicsőség nagy urnak öröme, haszna leend-e belőle, ezen örökös hübéres birtokából, ha Kolozsvárt kikanyarítjátok belőle? No de ez fontosabb kérdés, mint-hogy mi azt most letárgyalhatnók!... feleségemet várom!... s aztán a mi szokásaink kegyelmes ur!...

ságra, mely azon tizenhárom évnvi időköz alatt, mely a függetlenség háború óta eltelt s különösen a Velenecze átadása s a custozzai és lissai szerencsétlenségek óta lefolyt hat rövid év alatt gondos állhatatossággal és kitartással legleverőbb nehézségekkel szemben is, egy olyan nemzeti hadsereget alkotott, mely méltó, hogy német szövetségének legszébb csapatai mellett is megálljon. Humbert koronaherceg főhadiszállásán levő tudósítónk eleven képét adta azon kitűnő szép manővereknek, melyeket a haderők Piola és Casanouva tábornokok illető parancsnoksága, a koronaherceg főparancsnoksága alatt és a király jelenlétében tartottak. E fényes hadi mutatóványok ismereteseik minden turista előtt; az Orta tó és a Lago-maggiore partjai, valamint a Ticino partjai az angol utazóknak a leggyönyörűbb vándorutakat juttatják eszökbé. Az olaszoknak és különösen az olasz katonáknak a kedves táj más jelentésű emlékekkel van telve: a dicsőség és csapás emlékeivel; hősies küzdelmekkel elborító tusnyomó erők ellen; nem dicstelen leveretésekkkel; oly csapásokkal, melyek kétségbe ejtők lehetnek volna; és reményekkel, melyeknek végezete, hogy inkább politikai tények, mint haderő által teljesítenének. Akár beszélt a francia köztársaság elnöke, akár nem, Victor Emmánuelről ama tulságos magasztalás szavaival, melyeket a minap neki tulajdoítottak, államférfi és diplomata jellem és tehetség tekintetében: annyi tény, hogy Olaszország királyának katonai erényei nem szorulnak üres bőkokra; azok már megmértettek és nem találtattak hiányosoknak sok erős küzdelemmel megállott csatáiban. Novarától Palestroig és Palestroától Custozzáig. A balsorsban meg nem rendülve, a diadal által el nem kapatva e zordon és odzett fejedelem mindig „vidáman köszönté menydörgését és verőfényét” a háborúnak s mindig példát adott bajtársainak a merészségben és elszántságban. Ezen, béke időn erőteljes zergevadásza a hegyeknek, megmutatta, hogy megvan edzve a tábori élet és hadmenetek nélkülözéseire és fáradalmaira; és honfitársai és katonái úgy tekintettek rá, mint az angolok V-dik Henrikjőkre. A koronaherceg — boldogabb mint atyja, mert reá a bevégzett nemzeti egység és függetlenség száll örökségben, — megállja helyét seregeinek élén buzgó munkaszeretettel s a kötelesség teljesítés iránt odaadó áldozatkészséggel, a mi ragaszkodást kelt s bizalmat parancsol tisztikara részéről s szeretettel a hadosztályok és hadsorok részéről. Az olasz hadsereg az erkölcsi fegyelem és a hazafias szellem iskolájává tétetett az olasz félsziget népei számára délen és északon. Cavour s társai és utódai mindig a király pártjára álltak, mikor a hadi budget kérdését vitatták s a pénzügyminiszter hajlandó volt a megszorítást sürgetni. Hogy egy közös hazát teremtsünk, mondták, teremtenünk kell egy közös hadsereget, melyben

— Feleségedet várod! — vágott közbe megremülve Kutsuk — akkor távozom!... a ti aszszonyaitok nem átalják fátyolozatlanul jelenni meg a férfiak között, becsületes muzulmánok fátyoltalan idegen nőt látni a szent Koran tiltja, tehát Istent veled!... a viszontlátásra!... délutánra elvárak csibukra, szorbetre! és gyorsan távozott.

Hordjan el a fergeteg!... Piri basástól, defterestől és koránostól együtt!... Kell is nekem csibukod és szorbetet! szolt Apaffi, lecsapván süvegét s a nehéz mentétől is szabadulni igyekezvén — ez tehát a fejedelem sorsa és élete?... ezért hagytam oda ebefalvi csendes magányomat, nyugalmas életet és boldog családi körömet? Oh vajha visszaváraszsolhatnám a multat s a megtörténtet meg-nem-történtté tehetném!

E pillanatban a sátor fenekében egy titkos függönyajtó meglebben s a szép, a bájoló a festőleg fenséges fejedelmi alak Bornemisza Anna belép, atalaj szőnyegén nesztelen közeledik és a bánatjában mélyen meggörnyedt fejét busan melére hajtott Apaffi fölött némán áldászkodva kiterjeszti karjait.

Apaffi megrezzen... delejes rángatózás nyargal idegen végig, föltéknit és elragadtatva tárt karokkal fölkiált:

— Annám!... édes Annám!

— Mindent hallottam! válaszol a nő magasztos örömtől sugárzó arccal.

— Sulyos teher a bíbor! szőnyű szerencsétlen vagyok!

— Okos, erélyes és részrehajlatlan ministert szerezz!...

— De hol találom ilyent? hisz kik köröttem vannak...

— Nem arra valók...

— Hát Bánffy Dénes?

— Hatalmas és tekintélyes ember, bátor és vitéz katona, hasznát veheted a török terjeszkedés ellen; de nem okos és nem részrehajlatlan... add vissza neki a nemzeti generalisságot.

— Minden szavad, annyi drágagyöngy, Annám! folytatd!... folytatd!...

— Tehát a ki gondjaidat, a ki terheidet könnyíteni tudná?... megállj!... s pár percnyit gondolkodás után folytatja — inál Csákvára Tekeli Mihálynak!

a nápolyi, a sicíliai, a toscanai és a romagnai polgár-összeolvadjon a piemontival. A piemontiak (Olaszország skóttjai, mint őket nevezik) képezték azon szilárd és biztos alapot, melyen az olasz hadsereg felépült; s ama kis királyság tisztí karának lehet tulajdonítani az olasz hadseregnek ama nagy tulajdonságait, melyekről a mi sommai táborbeli tudósítónk olyan nagy dicsérrel szól, minők a „fegyelem és a marchirozásban való igazi hatalom.“ Ezek főként a piemonti tiszteknek köszönhetők. A sardiniái királyi tüzérség mindig és méltán becsült vala hathatós voltáért; a piemonti lovasság a krími háborubban szerzett nevet. De nem kell elfeledni, hogy mind az ó-korban, mind első Napoleon alatt — ki maga is olasz volt — mindig híresek voltak az olaszok katonai geniejéről mind a parancsnokságban, mind a taktikában, úgy szintén hadosztályoknak vakmerőséggel vegyes szilárdságáról. Olaszország mindig bővelkedett ama tulajdonokban, melyek nagy hadvezéreket képeznek, úgy azon tulajdonokban is, melyek nagy államférfiakat és diplomátákat alkotnak s történetében bőven szolgáltatott mindenik osztályból azoknak, kik kizsákmányolták. Ma már és ettől fogva megtartja őket magának, a mint reménylhetők, saját maga védelmére; s a nélkül, hogy bele keverednek szomszédjainak háborúságaiba, megtartja a maga területét békében s bírja szabadságban és biztonságban.

Értesítvény

a Pesten 1872. évi szeptember 23—26-ig tartandó harmadik magyar jogászyűlés tárgyában.

I. Előleges napirend.

- a) 1872 szeptember 23-án reggeli 9 órákor teljes ülés
a magyar tudományos akadémia disztermében.
1. Jelentés a jogreform terén felmerült jelenségekről. Előadja Horváth Boldizsár ur, az állandó bizottság elnöke.
2. Elnök és alelnök választása. (Négy jegyzőt az elnök választ.)
3. A múlt évi számvizsgálók jelentésének elintézése.
4. A jövő évi 3 tagu számvizsgáló bizottság választása.
5. Az alapszabályok és tanácskozási szabályok módosítását tárgyzó indítványok tárgyalása, következő sorrendben:
a) Indítvány az alapszabályok 4. §-ának módosítása iránt, Mozgay Antal ügyvéd úrtól Veszprém-ben.
b) Indítvány az alapszabályok 7. §-a második kikezdésének módosítása iránt, Dr. Siegmund Vilmos ügyvéd úrtól Pesten.
c) Indítvány az alapszabályok 7. §-ának módosítása iránt, Mozgay Antal ügyvéd úrtól Veszprém-ben.
d) Indítvány az alapszabályok 14. §-ának módosítása iránt, Dr. Murinyi Endre ügyvéd úrtól Esztergomban.
e) Indítvány az alapszabályok 14. §-ának módosítása iránt, Tomcsányi Mór törvényszéki elnök úrtól Thuróc-Szt.-Mártonban.
f) Indítvány az alapszabályok 17. §-ának módosítása iránt, Dr. Siegmund Vilmos ügyvéd úrtól Pesten.

6. Egy öttagu szavazatszedő bizottság kiküldése az elnök által.
7. Az állandó bizottság által elfogadott indítványoknak az illető szakosztályokhoz utatása.
b) 1872. évi szeptember 23-án délután 3 órákor, 24-kén reggeli 9 órákor déli 1 óráig és esetleg délután 3 órákor is.

25-én reg. 9 órától esetleg d. u. 3 óráig: Szakosztályi ülések

- a magy. kir. egyetem jogi facultásának termeiben.
A szakosztályok megnyitására az állandó bizottság következő tagjai küldettek ki:
az I. szakosztály megnyitására Dr. Hoffmann Pál egyetemi tanár ur,
a II. szakosztály megnyitására Dr. Busbach Péter ügyvéd ur,
a III. szakosztály megnyitására Szentgyörgyi mre legfőbb ítélőszéki, bíró ur.
a IV. szakosztály megnyitására Dr. Bróde Lipót ügyvéd ur.
A szakosztályok első ülésén elnök, esetleg elnöki helyettes és kétjegyző választása.

Szakosztályi tárgysorozat.

- I. A második magyar jogászyűlésről visszamarad és előzetesen tárgyalandó indítványok.
1. Indítvány a jogi személekek fogalma és jogai tárgyában, Dr. Bozóky Alajos jogtanár úrtól Nagyváradon.
Előadó: Dr. Teleszky István ügyvéd ur Nagyváradon.
2. Indítvány a jelzálogi egyetemlegesség megszüntetése iránt, Kopp Ferenc járásbíró úrtól Szeniczen.
Előadó: Rupp Zsigmond törvényszéki bíró ur Budán.

3. Indítvány a részvénytársulatok alakítása tárgyában, Dr. Herczka Emil ügyvéd úrtól Pesten.
Előadó: Dr. Stille Mór ügyvéd ur Pesten.
4. Indítvány a bunkabérnek lefoglalása tárgyában, Környi Ede ügyvéd úrtól Pesten.
Ujabb vélemények J. Dri Busbach Péter ügyvéd úrtól Pesten, Chira Elek járásbíró úrtól Ó-Budán és Dr. Plósz Sándor törvényszéki bíró úrtól Pesten.
Előadó: Dr. Győri Elek ügyvéd ur Pesten.
II. Uj indítványok.

1. Indítvány a hazai árvaügy országos rendezéséről, Gyárfás István kir. ügyész úrtól Szabadkán.
Vélemények: Horváth Lajos ügyvéd úrtól Miskolczon, Trawnyik Antal törvényszéki bíró úrtól Budán és Zlinszky Imre kir. tábl. pótbíró úrtól Pesten.
Előadó: Dr. Schnierer Gyula osztálytanácsos ur Pesten.
2. Indítvány a kötelesrész mellőzése iránt, Boor József ügyvéd úrtól Komáromban.
Előadó: Dr. Emmer Kornél törvényszéki bíró ur Pesten.
3. Indítvány a kereskedelmi csődnek külön szabályozása tárgyában, Dr. Schnierer Gyula osztálytanácsos úrtól Pesten.

- Vélemény: Dr. Szwetany Miklós keresk. és ipar kamarai titkár úrtól Pesten.
Előadó: Dr. Óvári Kelemen egyetemi magántanár ur Pesten
4. Indítvány a büntető törvénykönyvek tárgyát képező cselekvények hármass felosztásának mellőzése iránt, Dr. Csacskó Imre legfőbb ítélőszéki bíró úrtól Pesten.
Vélemények: Dr. Friedmann Bernát ügyvéd úrtól Pesten, és Dr. Groisz Gusztáv jogtanár úrtól Kolozsvárott.

- Előadó: Dr. Csukássy Károly kir. alügyész ur Pesten.
5. Indítvány a polgári perben a bizonylatok szabad méltánylása tárgyában, Dr. Neumann Armin ügyvéd úrtól Szekesfehérvárott.
Előadó: Dr. Kovács Gyula törvényszéki jegyző ur Pesten
6. Indítvány az elítelt fegyenczek feltételes szabadon bocsátása tárgyában, Dr. Környi Ede ügyvéd úrtól Pesten.
Vélemények: Dr. Bozóky Alajos jogtanár úrtól Nagyváradon és Tauffér Emil fegyházigazgató úrtól Lipótvárott.

- Előadó: Dr. Kelemen Mór igazságügyi miniszteri titkár ur Pesten.
III. Véleményes indítványok
az állandó bizottság által kitűzött kérdések felett
1 Véleményes indítvány a nők teljes kora tárgyában, Czenthe József ügyvéd úrtól Miskolczon.

- Véleményes indítvány ugyanezen tárgyban Dr. Teleszky István ügyvék úrtól Nagyváradon.
Véleményes indítvány ugyanezen tárgyban Tóth Lőrincz semmitőszéki bíró úrtól Pesten.
Előadó: Dr. Takács Lajos egyetemi magántanár ur Pesten.
2 Véleményes indítvány az özvegyi örökösödés tárgyában, Dr. Vavrik Béla törvényszéki elnök úrtól Egerben.
3, Véleményes indítvány ugyanezen tárgyban, D. Vida Lajos ügyvéd úrtól Pesten.
Véleményes indítvány ugyanezen tárgyban, Dr. Wenzel Gusztáv egyetemi tanár úrtól Pesten.
Előadó: Dr. Rexa Pál ügyvéd ur Pesten.
3. Véleményes indítvány a váltói minőségnek bekebelezés általi érintetlen maradására iránt Dr. Brode Lipót ügyvéd úrtól Pesten. Véleményes indítvány ugyanezen tárgyban, Glósz Ernő ügyvéd úrtól Kassán.

- Előadó: Dr. Apáthy István egyetemi tanár ur Pesten.
4. Véleményes indítvány a részvénytársulatok bejegyzése tárgyában, Dr. Schnierer Gyula osztálytanácsos úrtól Pesten.
Véleményes indítvány ugyanezen tárgyban, Dr. Szwetany Miklós keresk. és iparkamarai titkár úrtól Pesten.
Előadó: Dr. Malekovics Sándor kereskedelmi ministeri titkár ur Pesten.
5. Véleményes indítvány a köz- és magánvádlo viszony közti tárgyában, Bovánkovics József legfőbb ítélőszéki bíró úrtól Pesten.
Előadó: Sebestyén Pál törvényszéki bíró ur Pesten.

6. Véleményes indítvány a védőnek a közvádlovali egyenjogúsága tárgyában, Kozma Sándor kir. főügyész úrtól Pesten.
Előadó: Dr. Löw Tobiás kir. főügyési helyettes ur Pesten.
7. Véleményes indítvány a polgári perbeli bizonylatok méltánylása tárgyában, Dr. Apáthy István egyetemi tanár úrtól Pesten.
Véleményes indítvány ugyanezen tárgyban, Margitay Dezső ügyvéd úrtól Hajdu-Böszörményben.
Előadó: Dr. Kovács Gyula törvényszéki jegyző ur Pesten.

8. Véleményes indítvány az előkészítő iratok hatálya iránt, Dr. Fischer Lajos ügyvéd úrtól Kolozsvárott.
Véleményes indítvány ugyanezen tárgyban, Szabó Miklós kir. táblai elnök úrtól Pesten.
Előadó: Dr. Busbach Péter ügyvéd ur Pesten.
c) 1872 évi szeptember 26-án reggeli 9 órákor, esetleg délután 3 órákor is teljes ülés
a magyar tudományos akadémia disztermében.
1. A szakosztályok megállapodásainak, illetőleg a kisebbségi véleményeknek megvitatása és elfogadása, vagy visszautasítása.
2. A szavazatszedő bizottság jelentése alapján, az állandó bizottság tagjai tekintetében megejtett szavazás eredményének kihirdetése.
3. Azon hónap meghatározása, melyben a jövő évi gyűlés megtartandó lesz.
4. A gyűlés beligazgatására vonatkozó esetleges indítványok tárgyalása.
(Folyt. köv.)

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, szeptember 5-én.

— **A kolozs-dobokai** tankerületi néptanítók egyletének választmánya tegnap d. u. tartá 2-ik ülését, melyben a közgyűlésre behívandó tanítók elszállásolásáról gondoskodtak. Kijelöltek e kívül 2 néptanítót, kik ezen egyik a városi főkapitánysággal teendi magát érintkezésbe, hogy a városház tanácstermét ülésezésre megnyerjék. A másik a ref. collegium igazgatóságával, hogy nevezett intézet nagy termében az előértekezlet megtartassék. Határoztak még a nyomtatványokat (szavazó jegyeket) stb. illetőleg.
— **Vastagh György** jeles festőnk halomás szerint ismét egy szép képet végez be, mely a bécsi világiállításra készül és az erdélyi népéletből van merítve. Örvendünk és ohajtjuk, hogy művészi babérkoszorúja e műve által ismét egy fényes levéllel szaporodjék.

— **Péchy Manó gróf őnmaga** a távolból is gondol az erdélyrészi egyletekre, így például az ideit futtatásokra Péchi-díjul egy 300 ft. értékű massív serleget és serlegtalpot küldött a lovaregylet kezéhez. Volt alkalmunk e szép készítményt látni, mely a lovar mesterség jelvényeiből van mesterileg és izléssel összeállítva, az ajándék külsejére nézve ugymint értékére tanusítja adományozó áldozatkészségét s rokonszenvét, minden iránt, a mi erdélyi. A serleg talpazata arabeszkese művű s paripalabakon nyugvó; a serleg kártyus forma, füle lovagostorkból fonva csinos angol nyeregbe végződik; a kártyusoldalai faművet utánoznak, első felén egy lófej látható egy patkó körzetében, mögötte ostornyél s zászlócska áll keresztbe, míg a serlegfődelé maga egy csinos szokkapsákát képez; a talapot csinos koszorú köríti.

— **Indulás N.-Váradra.** A zászló lobog — reménytől szívők dobog és a gőzmozdony robog! Így kezdhették leírásunkat dalnokaink elutazásáról. A reggeli szürkület ébren találja dalárainkat, kik utrakészen, boldog mosolylyal ajkaiukon várták a perczet, melyben indulniuk kell és várták a zászlót, mely után húzódnok szent kötelességek. Nemsokára elől lobogott a zászló és ő örömmel követve megérkezének a vasúthoz, hol a gőzös felcziezomázva feljőők kacsingatott, mint-ha mondani akarná: Üljetek fel! hogy sietve röpitselek benneteket. Egy percz... Élénk mozgás... és a „Hilari“ testvériesen egyesül a „dalkörrel“, mire csakhamar elfoglalják a coupékat és annak ablakaiból nyujtják kezeiket jó barátaik s ismerőseiknek bucsuzásra. Egyik-másik felvillanyozott kedélye dalban tör ki és követi a többi is; mert vigan élnek azok, kik remélnek... Előre! Itt az idő. Így lehet magyarázni a harmadszori csengeést. A gőzös indul, lassan kezdi, gyorsan folytatja, hogy végre sebes robogással eltűnjék szemünk elől. Egy végső Istenhozzád után már dalnokaink utban vannak Nagy-Várad felé, hogy küzdjen, ideje-korán érkezzenek meg, s ha lehet vivják ki a dicsőséget. Adja az ég!

— **A lugosi és káransebesi gör. kel.** püspökök Ivackovics Prokop és Poposu János N.-Szebenbe érkeztek egy érseki gyűlés megtartása alkalmából.
— **Kállai főkonsultó** egy jelentés érkezett a kabinetbe, melyet ő felsége egy utolsó magyar minisztertanács elé terjesztett. Ha jól vagyunk értesülve — írja a „Reform“ ezen jegyzék a magyarországi szerbeknek üzelmekre vonatkozik Belgrádban és a tervekre, melyek ott a Száván inneni propagandára vonatkozólag készítették. Ő felsége, úgy hallja a „Reform“, igen meg van elégedve Kállai működésével. A kormánykörökben meg van a szándék peres eljárást intézni azon magyar szerbek ellen, kik Belgrádban Magyarország és ő felsége ellen tüntettek; de a kivétel nagyon bajos lesz, — miután a tényálladék bajosan lesz megállapítható.
— **A városi képviselő közönség** szerdán f. hó 4-én délután közgyűlésre volt egybehíva. A tárgyak igen fontosak voltak mint p. a szervezés s a szervezési munkálatnak ujabb átdolgozása, pénztári vizsgálatokról jelentés, városi használatlan közhelyek jövedelmeztetése iránti in-

dítvány, a városi ügyvéd halálával szükségessé vált intézkedés a városi perügyek bevezetésére nézve, a tanító- és tanítónői képezdéknek a város által adott két telek használata fölött az állammal kötött szerződvény módosítványa, az erdőszi állomásra jelentkezettek ügyében szükségelt intézkedés. Így láttuk tehát, hogy tárgy volt elég és fontos is, de a képviselőknek már több esetekben tapasztalt hideg közönyössége és részvétlensége a közgyűlés megtartását lehetetlenné tette (a tisztviselőkön kívül 21-en jelentek meg, pedig a házszabályok szerint a tisztviselőkön kívül 30 a határozat képes szám) mi által a közigazgatási teendők elvégzése is akadályokba ütközik.

— **Pályázat.** Az erdélyi múzeum-egylet f. é. augusztus 29-én tartott közgyűlése jk. XIII. számú határozata értelmében a következő pályázat hirdettetik: „Írassék meg az erdélyi fauna valamelyik családjának teljes monographiája az eddig tett legujabb kutatások eredményeinek felhasználásával, a tudomány jelen állásának megfelelően.“ A pályadíj 100 oft. pengő ércpénzben. A pályamunkák idegen kézzel tisztán lemásolva és a szerző nevét rejtő jelíges levélke kíséretében 1874 július 31-ig bérmentesen beküldendők az egyleti titkárhoz. A díjnyertes pályamunka a szerző tulajdona marad, ha azonban hajlandó volna azt a múzeum-egylet évkönyvében kiadni, a mű minden nyomtatott ive után 25 ft. tiszteletdíjban részesül. **Finály Henrik** s. k. egyt. titkár.

— **Torotzkón** szeptember 2-án délelőtt 9 órától 12 óráig tartott szerencsétlen tűz dühöngött, mely az egész piacsort megjárta s e pár óra alatt elhamvadt: ház 32 — gazdasági épület 57. — A rémület, a zavar- és sohajtozás leirhatatlan. — Az első magyar általános biztosító intézet is, de érzékenyebben a „Victoria“ van érdekelve. — Az oltás körüli eljárás — nem lévén a városnak bár egy használható vizipuskája — sok kívánni valót mutatott. — Az 1870-ik évi még ennél nagyobb égéssel lehamvadt épületek nagy része még ma is mind romban hever — s im be nem gyógyult sebekre uj sebek támadnak.

— **A színidény** közeledvén, színlapokra előfizethetni színlaposztó Kertész Józsefnél és a színháznál a ház mesternél, az egész színidényre egy forinttal o. é.

— **Hir szerint a social kérdések** megvitatása céljából egybeülendő konferencia ideje a berlini császár-látogatások után fog meghatározatni. Ugy látszik, hogy még e kívül azon eredményeket is bekarják várni, a melyek által a sept. 2-án Haagában egybeülendő congressuson a nemzetközi munkás egyesületnek kísérvé lesz. Fel-tűnést okoz azon körülmény, hogy ezen tulajdonképen a vörös Internationale ellen intézett konferenciára egyedül Osztrák-Magyarhon és Németország képviselőket küldeni; míg a közdeményezés e részben sem az egyik, sem a másik kormánytól nem, hanem Spanyolországtól indult ki, mely ország most nem mérészel az általa megindított munkába részt venni. Franciaország mihelyt megkapta a konferenciára való meghívást, rögtön köszönettel elutasította magától az ajánlatot; az olasz és angol kormányos ugy látszik hallgatva félretették a meghívást, ugy látszik, hogy felhagytak a tervvel az Internationale ellen általános rendszabályokkal fellépni, s e helyett az osztrák-magyar és német birodalmi kormányok fognak tanácskozni a fölött, hogy a social kérdések és mozgalom mikép legyenek kezelendők.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Szeptember 5-ről. 5% metaliques 66.50
5% nemzeti kölcsön 66.50. 1860-ki államkölcsön 105. Bankrészvények 874. Hitelrészvények 340.50. London 109.10. Ezüst 107.12 Cs. kir. arany 523 1/2 20 frankos arany 870.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 82. 25. Temesi 81.—. Erdélyi 79.50. Horv. Szlaven 83.75.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

NYILTTÉR.

[14—20]

Titkos betegségeket és
tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.
Rendel naponként: délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.
Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám, 1-ső emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Árlejteségi hirdetés

buza-, tengeri-, és rozs-szállításra.

A nagybányai kincstári banya- és jószágkerületi munkások számára szükségesek 32,200 bécsi mérő tiszta buza, 22,600 bécsi mérő tökéletes száraz tengeri és 1820 bécsi mérő gisza buza, melyekből:

Nagybányára 17,760 mérő buza, 9800 mérő tengeri és 1820 mérő rozs.

Kapnikbányára 8200 " " 5800 " "

Sztrimbulyvidékére u. m. Sztrimbuly 6240 mérő buza, 7000 mérő tengeri.

Oláhláposbánya és Oláhláposra

részletenként leend szállítandó, f. évi **september 30-án** a nagybányai jószágigazgatóság irodájában lepecsételt írásbeli ajánlatok után árlejtes fog tartatni.

Vállalkozni szándékozók erről oly módon értesítettek, miszerint 10% bánt-pénzzel lepecsételt ajánlataikat, melyek a felvállalt mennyiség után 20%-ra a vállalkozó által kiegészítendőek lesznek, f. évi **september 30-án** délelőtti 10 óráig a nagybányai jószágigazgatóság irodájába adják be, későbbi ajánlatok semmi ürügy alatt el nem fogadhatók.

A szállítási feltételek Nagy-Bányán, ugy Sztrimbulyban és Kapnikbányán az illető gazdasági irodákban akármely órában megtekinthetők.

Nagy-Bányán, aug. 29-én 1872.

A m. kir. gazdasági hivatal által.

Pályázat.

A nagybányai magy. kir. bányakerületi fő- orvosi hivatalnál az orvossegéd és betegápolótási állomás, melylyel havi 25 ftnyi fele részben a kincstár, fele részben pedig a banya társ-pénztár által viselendő bér, 10% lakpénz és évi 6 bécsi öl tüzifa járandóság van egybe-kötve, üresedésbe jövén, mi végből a pályázat ezennek kiíratik, ez állomásra felvállalni szán-dékozók tehát felhívattak, miszerint sebész-végzettségükre szolli, a magyar, német és rom-mán nyelv birását igazoló sajátkezűleg írt, s netalán eddigi alkalmaztatásuk felett kiállított bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi **september hó 20-ig** alólított m. k. bányaigazgatóságnál nyújtsák be. Bányán, 1872. aug. hó 26. Magy. kir. bányaigazgatóság.

Sz. 21,445—1872. (540) 2—3

Árverési hirdetés.

A nagyméltósága m. k. pénzügyminis-teriumnak f. é. augusztus hó 5-éről 45,230. sz. a kelt engedélyezése folytán ezennel közhírré tétetik, hogy a B.-Hu-nyadon létező volt sóhivatali összes épü-letek, t. i. két kemény anyagból épült, cseréppel fedett, ajtó-, ablak- és kimen-zekkel kellően ellátott lakoház; továbbá egy a legvalószínűbb cserefából készült nagy kiterjedésű sópajta és azokhoz tar-

tozó minden kiterjedések és egyéb ott talál-
ható felkelhető eszközök, valamint az előfak,
a telek nélküli csak mint elhordandó anyag,
melyekre nézve a kikiáltási ár 4000 ftban
van megállapítva, ott a hely színén f. évi
september 23-án d. e. 10. órakor
megtartandó nyilvános árverés után azon-
nali készpénz felzetés a felsőbbi utólagos
jóváhagyás fenntartása mellett, együttesen,
vagy ha ez nem sikerülne, részenként is, a
többet ígérőknek csak is a kikiáltási áron
felül el fognak adatni, miről a venni szán-
dekozók azon hozzáadással értesítettek,
hogy mindazok, a kik ezen árverezésen
részt venni szándékoznak, kötelesek lesz-
nek bántpénzzel a fenti kikiáltási árnak
10%-ját az árverezést eszközölendő
pénzügyigazgatósági biztos kezéhez az
árverezésbeni részvételük előtt letenni, a
legtöbbet ígérő vásárló pedig köteles lesz
az árverési feltételek meghatározása szerin-
t megvett anyagokat jelenlegi helyeikről a
kiűzött határidő alatt teljesen elhordatni.
Az árverési feltételek ezen pénzügy-
igazgatóságnál, valamint a b.-hunyadi adó-
hivatalnál a szokott hivatalos órákban be-
tekinthetők.
Kolozsvárt, 1872. aug. 31.

A m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

Hirdetmény.

A gy.-fehérvári e. f. kir. törvényszék ré-
széről ezennel közhírré tétetik, hogy Izrael
Izsáknak Rádu Juon elleni 10 ft. o. é. és jár-
lékai iránti keresete folytán az utóbbinak Bo-
zós községében lefoglalt és becsült fekvősegei
u. m. egy hat vékás szántóföld, egy házastelek
és egy kert összesen 280 ftira becsülve, alólirt
törvényszéknél hivatalos órában megtekinthető,
s az árverésről felolvasandó árverési feltételek
értelmében 1872 év **október 3-án** az első,
és 1872 év **november 3-án** a második határ-
időben mindég d. előtt 10 órakor Bozós köz-
ség előjáró házánál, az első határnapon becs-
sáron vagy azon felül, a második határnapon
pedig becsáron alól is, bírói elvárás után a
legtöbbet ígérőknek el fognak adatni.

Ez okon felhívattak mind azok, kik a
fennebb írt fekvők iránt tulajdoni vagy más
igényt vélnék érvényesíthetni, hogy igényke-
reseteiket e hirdetmény közzétételének utolsó
napjától számítandó 15 nap alatt, elsőbbségi
bejelentvényeiket, pedig az árverés kezdeteig
ezen törvényszékhez annyiival inkább nyújtsák be,
mivel ellenkező esetben azok a végrehajtási ár-
verés foganatosítását nem gátolva, igénylők
egyedül a vételár fölsőlegére fognak utasíttatni.

A gy.-fehérvári kir. törvényszéknek 1872
jul. 23-án tartott polgári tanácsuléséből.

Jeney Gábor,
kiadó.

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvárt, főter báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főter, Gyulai-ház, felvállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alólirt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. ez. közönséggel, hogy újonan felszerelt és izletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellémes helyzetben van, hogy mindennemű **nyomdai megrendelést** elfogad, u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos iven, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhierek, baromútlevelek, vásárcédulák stb. stb. a lehető legutánaosabb árak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA 1 ft.

FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda, — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztet-
nek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész rakartart, a meglevőket postafordultával, a szo-
katlan formájukat pedig a legrovidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosság biztosíttatik.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.

THEA és RUM

MANDL A. U.
porosz királyi udvari szállítónál

BRÜNN-ben.

Családi thea fontja 2 ft, 2 ft 50 kr, egész 3 ft.

Karaván thea " 4 ft, 5 ft, 6 ft, egész 8 ft.

Cuba-rum, igen finom, kupája palaczkkal együtt 1 ft.

Jamaica-rum palaczkkal 80 kr, egész 2 ft 20 kr.

Franzia liqueurek, u. m. Anisette, Curaçao, Crème de Rose,

Vanille, Kömény, sat. sat. palaczk száma 1 ft 20 kr.

Hollandi liqueurek palaczk száma 2—3 ft.

Muska Allash porcellán kancsóban 70 krtól 2 ft 40 krig.

Szállítás vidékre utánvét mellett.

Árjegyzékek, kivanatra, in-
gyen küldetnek meg.

113—III. számhoz.

Az alólirt igazgatóság által ezennel közhírré tétetik, hogy a folyó évben megtar-

ÁLLAMI SORSJÁTEK,

melynek tiszta jövedelme 6 cs. és apost. kir. Felségének 1872. ápril 22-én kelt
legelsőbb elhatározása folytán az állandó kincstári munkások árjai számára eme-
lendő menházak felállítására fog fordítani, f. hiban megnyittatott.

E sorsjáték 6517 nyerő számot tartalmaz 240,000 ftnyi nyere-

ménnyel, és pedig:

1 főnyeremény 10,000 ft

2 főnyeremény 5,000 ft

3 főnyeremény 2,000 ft

4 főnyeremény 1,000 ft

5 főnyeremény 500 ft

6 főnyeremény 250 ft

7 főnyeremény 100 ft

8 főnyeremény 50 ft

9 főnyeremény 25 ft

10 főnyeremény 10 ft

11 főnyeremény 5 ft

12 főnyeremény 2 ft

13 főnyeremény 1 ft

14 főnyeremény 50 krtól 1 ft 40 krig.

E dusan javadalmazott sorsjegyek darabja 2 ft 50 kr o. é., a húzás pedig
visszavonhatatlan f. évi december 27-én fog megtartatni.

Miután tehát a jótékony célú sorsjáték a f. é. közönség becses figyelmébe ajánlatnak,
egyszáll tisztelettel kérem, kik a sorsjátékban akár tényleges részt venni,
akár pedig jótékonytossággal az előmozdítani hajlandók, az alólirt igazgatósághoz fordulni szí-
veskedjenek.

Budán, 1872. aug. 24.

A m. k. lotóigazgatóság államsorsjátéki osztálya.
(Buda. Hatásváros: Clusemann-féle házban a lánchíd mellett.)

Kereskedelmi tanintézet

BECSBEN, Praterstrasse No. 32.

PORCES KÁROLY, igazgató.

Először nyilvános felsőbb

Az előadások októbertől kezdődnek. A beiratások szeptember 26-ától
fogva. Programmok az igazgatóságnál kaphatók.